

НОВИТЕ ПОЛОЖЕНИЯ В ОБЛАСТТА НА ИМУЩЕСТВЕННОТО ЗАСТРАХОВАНЕ

Промените в Кодекса за застраховането (обн.ДВ бр. 97 от 23.11.2007г.) в областта на имущественото застраховане имат за цел преди всичко да защитят правата и интересите на потребителите на застрахователни услуги, които добросъвестно са сключили застрахователни договори. Промените са свързани с допълването на уредбата относно встъпване в правата на застрахования и на уредбата относно прекия иск и възраженията, които застрахователят може да противопостави на третото увредено лице.

На първо място се допълни уредбата по чл.213 от Кодекса за застраховането (КЗ), който урежда взаимоотношенията относно встъпване в правата на застрахования (суброгация) от страна на застрахователя по имуществена застраховка. Следва да се отбележи, че в редица случаи в отношенията увреден-застраховател-трето лице, носещо отговорност за вредите, се намесва и още един субект, а именно - застрахователят на гражданската отговорност на третото лице. Това са предимно случаите на пътнотранспортни произшествия във връзка със задължението за сключване на застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите.

Но такива хипотези могат да възникнат във всички случаи, когато е налице застраховане на гражданската отговорност на третото лице, например при застраховане на различни професионални отговорности. Когато по отношение отговорността на третото лице за причинените вреди е сключена застраховка при застраховател, различен от застрахователя по имуществената застраховка, последният встъпва в правата на застрахования срещу третото лице или неговия застраховател по застраховка „Гражданска отговорност“. Редакцията на отменения чл.402 от Търговския закон (ТЗ) предвиждаше суброгация в правата на застрахования срещу причинителя на вредата. Това доведе до противоречива съдебна практика, като в част от съдебните решения нормата на чл.402 от ТЗ се тълкуваше стриктно, като се приемаше, че застрахователят по имуществена застраховка встъпва в правата на застрахования единствено срещу причинителя на вредата, но не и срещу застрахователя на гражданската отговорност на последния. По този начин се стигна до абсурдната ситуация иск на встъпилите в правата на застрахования по имуществена застраховка застраховател срещу застрахователя на гражданската отговорност на причинителя на вредата да бъде отхвърлян като недопустим. Това положение противоречеше на принципа на процесуална икономия и на справедливостта, поради което в разпоредбата на чл.213 от КЗ изрично беше уредено правото на регрес срещу застрахователя на гражданската отговорност на третото лице.

Както беше споменато, с оглед на засилената защита

на интересите на лицата, които добросъвестно са сключили застрахователни договори за задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, с приетите промени в КЗ се предвиди забрана на застрахователите по застраховка „Каско“ и по други имуществени застраховки, встъпили в правата на увредено лице, да предявяват претенция за възстановяване на изплатеното застрахователно обезщетение към третите лица, сключили застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, освен за размера на обезщетението, което надхвърля застрахователната сума по тази задължителна застраховка, или съответно причинените вреди са изключени от обхвата на застраховката съгласно чл.268 от КЗ. Законодателното решение е продиктувано и от създадената практика регресните искове да се насочват към виновните водачи, сключили задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите в дружествата, които бяха обявени в несъстоятелност.

Във връзка с приетите промени в чл.213 се създаде и нов чл.213а, който регламентира съществуващата и до момента в търговската практика ред за уреждане вземанията между застрахователя по имуществена застраховка и застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ на лицето, причинило вредата. Тази уредба следва да намери приложение не само в областта на пътнотранспортните произшествия, а винаги, когато е налице встъпване в правата на застрахования от страна на застраховател по имуществена застраховка и застраховка на гражданската отговорност на третото лице.

При предявяване на претенцията за възстановяване на застрахователно обезщетение от страна на застрахователя по имуществена застраховка последният е длъжен да приложи преписката с доказателствата, с които разполага. От своя страна застрахователят по застраховка „Гражданска отговорност“ е длъжен да заведе в деловодството си и да удостовери всяка претенция за възстановяване на застра-

хователно обезщетение. Когато не са представени всички доказателства или когато са необходими допълнителни доказателства за установяване на основанието или размера на вредата, застрахователят по застраховка „Гражданска отговорност“ може да изиска представянето им в срок до 45 дни от датата на завеждане на претенцията. Не могат да бъдат изисквани доказателства, с които застрахователят по имуществена застраховка не може да се снабди поради съществуващи нормативни пречки или поради липсата на правна възможност за осигуряването им, както и на такива, за които може да бъде направена благоразумна преценка, че нямат съществено значение за установяване на основанието и размера на претенцията и цялят необосновано забавяне и удължаване на процедурата по уреждане на претенцията. Застрахователят, пред който е предявена претенцията за възстановяване на изплатеното застрахователно обезщетение, е длъжен в рамките на 30 дни от представянето на всички доказателства да определи и изплати размера на своето задължение по предявената претенция или съответно мотивирано да откаже плащането.

С промените в КЗ се допълни и уредбата на чл.226 от КЗ относно тъй наречения пряк иск. Прекият иск е иск на увредения срещу застрахователя на гражданската отговорност на лицето. Увреденият, спрямо който застрахованият е отговорен, има

право да иска обезщетението пряко от застрахователя. Правото на увредения се проявява след настъпване на застрахователното събитие - възникване на отговорността на застрахованото лице, както и настъпване на вредите. Прекият иск има за цел да защити интересите на пострадалия от евентуална неплатежеспособност на застрахования, като в същото време осигурява бързина и процесуална икономия. Увреденото лице може да избере към кого да насочи претенцията си за обезщетение - към граждански отговорното лице на основание чл.45 и сл. от ЗЗД, или към застрахователя на гражданската му отговорност на основание чл.226 от КЗ. Макар че задължението на граждански отговорното лице да произтича от неправомерното увреждане, а задължението на застрахователя към увреденото лице - по силата на закона, и двамата дължат един и същ резултат, който се изразява в обезщетяване на причинените вреди. Правото на увреденото лице се погасява с получаването на обезщетение за вредите от който и да е от двамата. При предявяване на иск от увредения срещу граждански отговорното лице последният може да му противопоставя възражения, произтичащи от неправомерно-

Не могат да се противопоставят възраженията, произтичащи от застрахователното правоотношение, които намират приложение при застраховане на имущество или зависят изцяло от волята на застрахования - например възраженията, че застрахованият не е допуснал застрахователя за извършване на оглед на увреденото имущество и не е предоставил поисканите от застрахователя документи, пряко свързани с установяване на събитието и размера на вредите, както и възраженията, че застрахованият не е извършил необходимите действия за ограничаване на вредите от застрахователното събитие и не е следвал указанията на застрахователя.

При застраховката „Гражданска отговорност“, която е задължителна по силата на закона, застрахователят не може да противопоставя и едно допълнително възражение, каквото е възраженията за самоучастие на застрахования. С промените в КЗ се създаде ново изречение трето на чл.226, ал.2, по силата на което при сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ застрахователят не може да прави и възраженията по чл.189, ал.4 от КЗ относно съзнателно неточно обявяване и премълчаване, по чл.190, ал.4 от КЗ относно несъзнателно неточно обявяване, както и по чл.191, ал.1 от КЗ относно обявяване на новонастъпили обстоятелства. Отговорността на застрахователя по задължителна застраховка

то увреждане, като например липса на предпоставка от фактическия състав на неправомерното увреждане, съпричиняване на вредите и други. При пряк иск на увреденото лице срещу застрахователя на граждански отговорното лице съгласно чл.226, ал.2 и 3 от КЗ застрахователят може да противопоставя възражения, основаващи се както на застрахователното правоотношение, така и на самото неправомерно увреждане.

„Гражданска отговорност“ покрива всички вреди на увреденото лице, дори когато застрахованият го е увредил умишлено. В тези случаи, след като застрахователят изплати застрахователно обезщетение на увредения по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, той има право на регресен иск към застрахования за пълния размер на изплатеното застрахователно обезщетение.

С приетите промени в КЗ се продължи тенденцията за осигуряване на засилената защита на потребителите на застрахователни услуги, което ще доведе до повишаване на доверието както в областта на задължителното застраховане, така и към застрахователния пазар като цяло.

АЛЕКСАНДЪР СТОЙКОВ, Адвокатско дружество „Антоанета Димоларова, Розалина Градинарова и съдружници“ Тел./факс: (02) 9802026, 9819178
diacon@mail.techno-link.com; www.diaconsult.bg

(Продължава от стр. 2)

В тази връзка АЗС е подготвила проектодоговори и провежда срещи с всички застрахователни компании, проявили интерес към системата. На проведените две национални срещи със застрахователите, посветени на съдържанието и начините на функционирането на системата, към нея проявиха интерес повече от половината застрахователни дружества. В момента АЗС и дружествата разполагат със стотици случаи, които веднага могат да влязат в системата и да бъдат практически използвани.

Системата ще съдържа данни в три модула - „Обекти“, „Лица и фирми“ и „Автомобилно застраховане“, с данни за застрахо-

ЗАСТРАХОВАТЕЛНА ИСТОРИЯ И ОЦЕНКА НА РИСКА

вателни събития на обекти, лица и фирми, отразяващи спецификата на тяхната застрахователна история, и някои конкретни обстоятелства, свързани с настъпването им.

В първите два модула ще се включват щети с особено големи размери, отказани щети, многократно настъпили щети, кражби, грабежи, пожари и др. Модулът „Автомобилно застраховане“ е предвиден конкретно за застраховките „Гражданска отговорност“ и „Каско“ и в него има данни за настъпили тежки ПТП, пожари,

тотални щети и кражби и грабежи на МПС.

Създаването и функционирането на системата ще позволи на застрахователните дружества да извършват проверка и оценка на риска при сключването на застрахователния договор, установяване на укрити или несъобщени обстоятелства при настъпването на събития, превенция и пресичане на опитите за застрахователни измами от страна на недобросъвестни клиенти.

„ЗАСТРАХОВАТЕЛ ПРЕС“